

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 22
від 05 лютого 2020 року

**Про проект Закону про внесення змін
до Податкового кодексу України щодо підтримки молоді, яка
навчається чи працює, та учасників бойових дій
(реєстр. № 2301 від 23.10.2019)**

Розглянувши проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо підтримки молоді, яка навчається чи працює, та учасників бойових дій (реєстр. № 2301 від 23.10.2019), поданий народними депутатами України Бельковою О.В., Шкрум А.І., Абдулліним О.Р., Тимошенко Ю.В., Івченком В.Є., Крульком І.І., Кабаченком В.В., Ніколаєнком А.І., беручи до уваги зауваження і пропозиції Головного науково-експертного управління, Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, Державної податкової служби України, Міністерства освіти і науки України, інформацію голови підкомітету з питань вищої освіти Гришиної Ю.М., підтримуючи ідею податкового стимулювання економічної та трудової діяльності молоді, Комітет з питань освіти, науки та інновацій відзначає, що зазначений законопроект має чимало недоліків, окремі його положення є необґрунтованими, призведе до зменшення податкових надходжень до державного та місцевих бюджетів, потребує суттєвих уточнень, фінансово-економічного обґрунтування і доопрацювання.

Головним комітетом з підготовки цього законопроекту є Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики.

Метою законопроекту є створення сприятливих податкових умов та стимулів для молоді, яка навчається чи працює, та учасників бойових дій.

Для досягнення зазначеної мети законопроектом пропонується, зокрема: збільшити граничний розмір суми, сплаченої за навчання будь-якою юридичною або фізичною особою на користь вітчизняних навчальних закладів, яка не включається до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку, з трикратного до шестикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року (з 150228 тис. грн. на рік до 300 456 тис. грн. на рік для 2019 року);

не включати до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку на доходи фізичних осіб суму доходів у вигляді заробітної плати, нарахованої (виплаченої) особам, вік яких не досяг 27 років, а також особам, які є учасниками бойових дій, протягом трьох років після закінчення перебування на військовій службі /або протягом трьох років після набрання чинності даної законодавчої ініціативи, якщо звільнення відбулося раніше;

доповнити перелік витрат, дозволених до включення до податкової знижки фізичної особи – платника податку на доходи фізичних осіб, сумою:

- коштів, сплачених членом його сім'ї першого та другого ступеня споріднення, на користь вітчизняних закладів освіти для компенсації вартості здобуття відповідної освіти такого платника податку та/або члена його сім'ї першого чи другого ступеня споріднення;

- процентів, сплачених платником податку чи членом його сім'ї першого та другого ступеня споріднення, банківській установі чи небанківській фінансовій установі за користування фінансовим кредитом, який використовується для здобуття освіти, підготовки чи перепідготовки платника податку у вітчизняних вищих та професійних (професійно-технічних) закладах освіти.

Крім того, законопроектом уточнюється перелік одержувачів та надавачів стипендій, суми яких не включаються до оподаткованого доходу.

Головне науково-експертне управління, в цілому позитивно сприймаючи пропозиції щодо підвищення платоспроможності громадян в інвестуванні у розвиток людського капіталу, зокрема, в частині здобуття та підвищення рівня освіти, водночас висловило низку зауважень до законопроекту.

1. Так, у зв'язку з відсутністю належного обґрунтування законодавчої пропозиції збільшити удвічі розмір неоподаткованої суми, сплаченої будь-якою юридичною або фізичною особою на користь вітчизняних вищих та професійних (професійно-технічних) закладів освіти за здобуття освіти (зміни до пп. 165.1.21 п. 165.1 ст. 165 ПК), зокрема у частині її співмірності з вартістю навчання в Україні, не можливо належним чином оцінити дієвість такої пропозиції.

2. В цілому не заперечуючи щодо зниження податкового навантаження на доходи молоді віком до 27 років -однієї з найбільш соціально вразливих категорій на ринку праці, фахівці управління вважають, що встановлення певних преференцій з оподаткування доходів громадян має здійснюватися з дотриманням принципу соціальної справедливості.

Окрім того, у супровідних до проекту документах не обґрунтовується пропозиція щодо віку осіб, яким пропонується встановити відповідну пільгу, – 27 років, адже відповідно до абз. 1 ч. 1 ст. 1 Закону України “Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні” “молодь, молоді громадяни - це громадяни України віком від 14 до 35 років”.

3. Прийняття проекту може призвести до зменшення надходжень до місцевих бюджетів. Водночас відповідно до ст. 103 Бюджетного кодексу України “надання державою податкових пільг, які зменшують доходи місцевих бюджетів, має супроводжуватися наданням додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на компенсацію відповідних витрат доходів місцевих бюджетів”.

4. Пропозиція п. 1 розділу II проекту щодо набрання чинності Законом,

– “з дня, наступного за днем його опублікування” не відповідає принципу стабільності податкового законодавства, за яким податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року (пп. 4.1.9 п. 4.1 ст. 4 Податкового кодексу).

Комітет з питань бюджету ухвалив рішення, що законопроект матиме вплив на показники бюджету: призведе до зменшення доходів державного бюджету від військового збору та доходів державного і місцевого бюджетів від податку на доходи фізичних осіб, а також потребуватиме додаткових видатків державного бюджету для компенсації втрат доходів місцевих бюджетів.

Разом з тим, до законопроекту не надано фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) та пропозицій щодо скорочення витрат бюджету для досягнення збалансованості бюджету, що не відповідає вимогам частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України та частини третьої статті 91 Регламенту Верховної Ради України.

Державна податкова служба України не підтримує зазначений законопроект і звертає увагу на такі його недоліки.

Зокрема, оскільки у законопроекті відсутні норми щодо встановлення граничного розміру виплат відповідних доходів без оподаткування, реалізація законодавчих змін може спричинити ризики використання юридичними та фізичними особами – підприємцями схеми ухилення від оподаткування коштів, виведених на інші цілі шляхом здійснення виплат (матеріальна допомога, винагорода, премії тощо) у надвеликих розмірах зазначеним категоріям осіб без сплати податків.

Норма законопроекту щодо звільнення від оподаткування суми доходів у вигляді заробітної плати, нарахованої (виплаченої) особі, яка є учасником бойових дій, поширюється на зазначений вид доходу лише тих фізичних осіб, які до набрання чинності законом отримали статус учасника бойових дій. Право скористатися пільгою для громадян, які отримують статус учасника бойових дій після набрання чинності законом, буде обмежено встановленим законом кінцевим терміном дії пільги (3 роки).

Необґрунтованою є також пропозиція щодо збільшення граничного розміру суми, сплаченої за навчання, яка не включається до оподаткованого доходу, з трикратного до шестикратного розміру (зі 150 228 тис. грн. до 300 456 тис. грн. на рік для 2019 року), оскільки вартість навчання за рік у вітчизняних закладах вищої та професійної (професійно-технічної освіти) становить у переважній більшості від 10000 грн. до 70000 грн.

Окрім того, за даними Державної податкової служби України, на підставі показників податкового розрахунку за формою 1 ДФ за ознакою доходу “101” – “Доходи у вигляді заробітної плати, нараховані (виплачені) платнику податку відповідно до умов трудового договору (контракту)” у 2018 році доходи отримали 1,3 млн осіб у віці 16 – 26 років, а сума сплаченого податку на доходи фізичних осіб податковими агентами становила 12,4 млрд грн. Разом з тим, авторами законопроекту не надано пропозицій щодо фінансового забезпечення або покриття можливих втрат бюджету.

Водночас відповідно до підпункту 166.3.3 пункту 166.3 статті 166 Кодексу платник податку уже має право включати до податкової знижки для зменшення оподаткованого доходу платника податків за наслідками звітного податкового року фактично здійснені ним витрати у вигляді суми коштів, сплачених ним на користь вітчизняних закладів дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та вищої освіти для компенсації вартості здобуття відповідної освіти такого платника податку та /або члена його сім'ї першого ступеня споріднення.

Тому у разі одночасної реалізації платником податків права на включення до податкової знижки витрат у вигляді суми коштів, сплачених ним на користь вітчизняних закладів дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та вищої освіти для компенсації вартості здобуття відповідної освіти такого платника податку та витрат у вигляді суми процентів, сплачених платником податку банківській установі чи небанківській фінансовій установі за користування фінансовим кредитом, який використовується для здобуття освіти, підготовки чи перепідготовки платника податку у вітчизняних вищих та професійних (професійно-технічних) закладах освіти, що передбачено законопроектом, призведе фактично до отримання платником податку подвійної пільги.

Міністерство освіти і науки України також поділяє думку, що збільшення вдвічі граничного розміру суми, сплаченої за навчання, яка включається до оподаткованого доходу, а також надання інших, передбачених законопроектом пільг зменшить надходження до Державного бюджету, при цьому джерела покриття дефіциту бюджету у пояснювальній записці не визначені.

Підкомітет з питань вищої освіти на своєму засіданні 3 лютого 2020 року розглянув проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо підтримки молоді, яка навчається чи працює, та учасників бойових дій (реєстр. № 2301 від 23.10.2019 року), поданий народними депутатами України Бельковою О.В., Шкрум А.І., Абдулліним О.Р., Тимошенко Ю.В., Івченком В.Є., Крульком І.І., Кабаченком В.В., Ніколаєнком А.І., і запропонував Комітету з питань освіти, науки та інновацій рекомендувати Верховній Раді України повернути його суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Враховуючи викладене, Комітет з питань освіти, науки та інновацій **в и – р і ш и в:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 1 частини третьої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо підтримки молоді, яка навчається чи працює та учасників бойових дій (реєстр. № 2301 від 23.10.2019), поданий народними депутатами України Бельковою О.В., Шкрум А.І., Абдулліним О.Р., Тимошенко Ю.В., Івченком В.Є., Крульком І.І., Кабаченком В.В., Ніколаєнком А.І., повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Рекомендувати авторам законопроекту звернутися до Міністерства законних справ України та Міністерства фінансів України з проханням надати порівняльну інформацію про соціальну підтримку молоді шляхом податкового стимулювання у частині джерел компенсації втрат бюджетів унаслідок запровадження таких програм.

3. Направити це висновок Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики, визначеного головним з підготовки цього законопроекту.

Голова Комітету

С.В. Бабак